

Nerodna lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznaki se zahtevajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, naročate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklame se pošiljajo prosto. — Telefon št. 2.

149. številka.

Maribor, dne 30. decembra 1921.

Letnik XIII.

Ob Novem letu 1922.

Minulo je leto, odkar je začel delovati prvi v Jugoslaviji izvoljeni parlament. Nade, katere so stavili vsi sloji, osobito gospodarsko šibki sloji, v delovanje tega prvega parlamenta in iz njegove sredine izbrane vlade, moramo reči, da niso nič drugega nego nepregledna vrsta razočaranj; poslabšanje našega gospodarskega položaja, našega ugleda v inozemstvu, skrajno nezdrave razmere v notranjosti države so posledice enoletnega delovanja vlade in vladnih strank.

Kot ustavotvorna skupščina je imel prvi parlament prvo in glavno zadnjo: ustvariti ustavo za novo državo. Način, kako se je to vprašanje reševalo, je pozročil krizo, iz katere ni drugega izhoda, kakor revizija ustave. Ni se poslušalo Hrvatov, ne Slovencev, niti kompromisni predlog St. Profiča ni našel milosti v očeh radikalcev in demokratov, kateri so s teškimi žrtvami za državo pridobili muslimane in samostojneže, da so glasovali za centralistično ustavo. Mesto sporazuma, mira v državi in zadovoljnosti vseh plemen, trdovratno stremljenje po centralistični ureditvi države, korupcija, boj za vladna konfita. Ne smemo se čuditi, da je radi tega začelo i v vrstah najhujših centralistov prevladovati po preteku pol leta prepričanje, da je rešitev hrvatskega vprašanja neodložljiva zadeva in da bo treba kmalu revidirati ustavo. — Zadnja, skoraj dva mesca trajajoča kriza pove dovolj!

Po sprejetju ustavi (za 223, proti 196 poslancev), se je pretvorila ustavotvorna skupščina v zakonodajno skupščino. Prvi zakonski predlogi, katere je dobila zbornica v pretres, so pokazali, da i zakonodajna skupščina, odnosno vladna večina, nima interesov celokupne države pred očmi, temveč le interese posameznih vladnih strank. Najboljši dokaz za to so razne obznane in zakoni o zaščiti države, kateri so izzvali nepotrebno razburjanje v državi ter isti dosti bolj škodovali ko koristili.

Da se spravi finance v red in dobi sredstva za nujno potrebne investicije, se je razpisalo notranje državno posojilo ter sklenilo najeti v inozemstvu večje investicijsko posojilo. — Prvo je po poročilih vladnih listov končalo z neuspehom, ker je vlada sama s tem, da večkrat obljubljenega izplačila 20% priznanja (bonovi) ni izvršila, s tem, da noče zamenjati pri markiranju odvzetih tisočakov s falzificiranimi markami, s tem, da je ukinila obrestovanje predvojnih rent in obliacij, s tem, da se prav nič ne briga za rešitev vprašanja vojnih posojil, spodkopala zaupanje najširših slojev ljudstva do države. Po neuspehu notranjega posojila v času, ko je kar naprej padala naša valuta, v času, ko je finančni minister razglasil velik deficit v proračunu, kateri, se ne da pokriti, se je podal finančni minister v London, da dobi tam državno posojilo. Ni čuda, da pod takimi razmerami ni mogel ničesar doseči in se je moral vrniti praznih rok domu.

Mali in veliki politiki, posebno naši samostojneži, so se trudili prepričati vse sloje, da je treba čimprej sklepati ustavo, četudi je slaba, ker se bo po sprejetju ustave zboljšal naš gospodarski položaj, osobito, zboljšala naša valuta. A zgodilo se je ravno nasprotno! 28. julija 1920 se je dalo za 100 lir 410 K, ob času sprejetja ustave 733 K, 28. julija 1920 se je dalo za 1 dolar 74 K, po sprejetju ustave pa 170 K, naša krona je notirala ob času sprejetja ustave v Curihu 3.30, nato pa neprestano padala, prišla na 1.30, sedaj notira krog 2. Te številke dovolj jasno govore!

Tudi druge drobotne, o katerih so vedeli povedati navdušeni centralisti, so — izostale. Mesto tega, smo doživeli zvišanje davkov, tako carine (n.

pr. za železo 600%), dan na dan naraščajočo draginjo in končno — mobilizacijo. Vsi ti pojavi so posledica pogrešne davčne, carinske, gospodarske, tarifne politike, v prvi vrsti pa posledica popolnoma zgrešene notranje in — zunanje politike.

Nič razveseljiv ni pogled v preteklost, vendar nam ni treba obupati. Kakor skuša solnce prodreti temne, grozeče oblake, tako so tudi sile na delu, ki hočejo ozdraviti naš bolni parlament in uvesti v državno upravo in državno gospodarstvo red in pošteno gospodarstvo z državnim denarjem. — Pri pretresanju budžeta se od vseh strani zahteva znižanje števila stalnega vojaštva, redukcija števila uradnikov in stedenje v vseh panogah državnega gospodarstva. Če se posreči izdatke prilagoditi izdatkom države, če se posreči doseči ravnotežje v našem budžetu, smemo upati na boljše čase. Razveseljivo je dejstvo, da so se v zakonodajnem odboru po mnogih hudih bojih sprejeli razni zakoni v prilog najrevnejšim slojem, kakor invalidski zakon, zakon za zaščito delavcev, za zavorovanje zasebnih nameščencev itd. Velik napredek pomeni ustanovitev poljedelskega sveta in delavskih zbornic kot posvetovalnih in strokovnih zbornic za kmetijski

in delavski stan. Z ustvarjanjem teh korporacij se bližamo našemu cilju, ki je: ustanovitev gospodarskega parlamenta, kateri se naj peča s štanovsko gospodarsko in socijalno zakonodajo.

Naša stranka je, zavedajoč se svoje dolžnosti napram ljudstvu in svoje odgovornosti sodelovala pri vseh stremjenjih, katera so za ljudstvo potrebna in koristna, kritikovala nedostatke v državnem gospodarstvu in upravi, potegovala se za pravice vseh bednih in tlačnih. V tem smislu hoče delovati i v bodoče! Resno in stvarno gospodarsko in politično delo brez demagoštva hočemo vršiti i v bodoče, hočemo pa tudi delati na to, da se po polnoma izvede organizacija kmetijske in delavskega stanu.

Kot krščanska stranka, kot odločni Jugoslovani, ki ljubimo svojo državo in jo hočemo tako urediti, da bo postala prijeten dom za vse državljane, hočemo tudi za naprej biti odločen boj za dosego socijalne pravičnosti, za povzdigo gospodarsko šibkih slojev, hočemo biti boj proti korupciji, proti izkoriščanju države, boj proti premoči kapitalizma. Vsem sobojevniškim in somišljenikom želimo ob pričetku novega leta: Srečno in vesele Novo leto!

Vlad. Pušenjak.

Kongres vseh kongresov.

Soc. demokrati so v sezoni raznih političnih predstav prispevali z zelo komičnim priveskom — kongresom v Trbovljah. — Ko smo pred tedni pisali o kongresu Zemljoradniške stranke, smo rekli, da prinašajo kongresi izrazito burzujških strank neko, že davno poprej pripravljeno, laznjivo so glasje na dan ter, da so udeleženci razdeljeni na dve skupini: eno malo, ki sklopa, rešuje in govori in drugo veliko, ki sme samo kimati in glasovati na migljaj prve. Zemljoradniki so s svojim kongresom pokazali, da spadajo med prave ljudske stranke. Govorila je narodna večina, njeni sklepi so se izvršili in vse, kar se je izustilo na zboru, ni bilo pripravljeno, oglašeno in odobreno od poprej, temveč prišlo je prosto in samozavestno iz ust po volji posameznika in večine.

O kongresu radikalov in demokratov ni treba govoriti, v vladajočih strankah je pohlep po moči in oblasti že davno odbil vsa programatična načela in zato tudi na kongresu ne more biti govora o drugem, kakor o delitvi plena in o povečanju profita. Govorili so šefi in gospodje v stranki, ljudje iz naroda so pa pritrjevali, vselele se šefovih obljub, da se bo na rovaš političnih nasprotnikov še marsikaj dobrega doseglo.

Krono vseh kongresov pa nosi zbor soc. demokracije. Če bi bili dobro znani prvaki in ministerjalci na vladi, bi bil ves ta kongres do pičice enak kongresu policajdemokratov, ker pa niso, so že priprave za navidezno uglajenost, soglasje in za nadvlado gotovih ljudi v stranki, pokazale toliko ostudnega cinizma, toliko pohlepa in toliko smešnih oblastnikov v delavskem gibanju, da občudujemo ljudi, ki so mogli čitati in poslušati vse te komedije od preprirov v raznih soc. demokratiških listih do samega kongresa.

Boji v listih radi priprav in predlogov za kongres, so se razvneli z veliko silo, dobivali so strategično podlogo od vseh strani, največ pa od u-

rednikov „Ljudskega glasa“, ki so vso svojo dolgovestnost združevali v zelo značilnih naslovih, kakor n. pr.: „Ne gre za to, kdo ima prav, temveč za to, kaj je prav“ ali pa: „Ali smo, ali nas ni?“ — In stranka je odgovorila: Smo!

Ko kiji so padali taki in podobni izreki po vseh predlogih, kako ne bi, če „stranka“ reče: smo! in če po pomoči poslanec Bernot to zapiše. Stvar je zelo enostavna! — On vodi stranko z nekaterimi drugimi, ki z njim vred „vedo“, kaj je prav, in tako stranka vedno lahko reče: „Tako in tako, niti za pičico drugače!“

Smo! Mi smo, ki vemo, kaj je prav in med nami, ki smo in med vami se pač ne gre zato, kdo ima prav!

Tako je tudi bilo. Kongres se je vršil v Trbovljah, četudi je pošteno delavstvo nasprotovalo, češ, da je to izzivanje rudarjev, ki so že davno obračunali s socijalpatrijoti, in tudi „Naprej“ je ostal „Naprej“ ali celo „Dvakrat Naprej“, kakor je povdarjal eden od teh, ki „so in ki vedo, kaj je prav.“

„Pravaši“ so gnali stvar celo tako daleč, da je bil n. pr. tudi poslanec Kisovar izključen od kongresa, — ker ni član stranke, ker ni med temi, ki „so in ki vedo, kaj je prav“. — Stric iz Amerike Eibin Kristan je pa med njimi in za to je lahko poročal o „parlamentarnem delovanju“, če tudi je do predkratkem dolgo časa bival v Ameriki.

V bojnem razpoloženju kongresnih priprav smo čitali na eni strani, da meri stranka prepričanje po denarju, to je po davku in prispevku, katerega ji plača član, in drugi pa o 30 tisočglavi množici, ki je stala okrog te stranke ob času volitev. Iz tega nastane vprašanje: Ali ta 30 tisočglava množica ne mara „pravašev“ ki si lastijo strankino vodstvo, ali pa „pravaši“ po svojih prej označenih načelih žvižgajo in plujejo na to množico.

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

V zakonodajnem odboru se je vršila dne 28. t. m. jako burna debata, ki se je sukala okoli kompetence višjega šolskega sveta. Ljubljani. Kakor znano, je doslej imenoval višji šolski svet učitelje na pred-

log okrajnih šolskih svetov. Dr. Zerjav, dr. Kukovec in Drogenik so hoteli, naj se tozadevna določba izpremeni tako, da bi v bodoče imenoval vse učitelje brezizjemno le višji šolski svet v Ljubljani. Ta nesramni agent slovenskih batinašev so člani Jugoslov. kluba dr. Gosar, dr. Simrak in Sušnik uspešno odbijati in po dolgotrajni borbi tudi odbili. Dr. Ku-

kovec je v teku razprave besedičil, da bi bila sramota, če bi se sprejel predlog Jugoslov. kluba. Moral je utihniti, ker ni član zakonodajnega odbora. Sprejet je bil kompromisni predlog, da se ta naredba odstavi z dnevnega reda in da ostane v veljavi prvotno stanje. Tako je končno prodril predlog Jugoslov. kluba.

Narodna skupščina se je dne 28. t. m. sestala v svrhu kratkotrajnega zasedanja. Seje so se udeležili novi ministri. Predsednik Ribar je po kratkem nagovoru določil dnevni red seje za prihodnji dan. Dnevni red je sledeči: 1. Dvanajstine. 2. Poročilo verifikacijskega odbora. 3. Poročilo imunitetnega odbora. — Jugoslovanski klub je posređoval pri predsedstvu skupščine in zahteval, da se ta red obdrži pri razpravi.

BOLGARIJA.

Bolgarski listi se bavijo z revizijo neuilijske mirovne pogodbe in povdarjajo, da bi bila ta revizija potrebna, ker so se izpremembe mirovne pogodbe izvršile tudi drugod, zlasti glede Slezije, Burgenlanda i. t. d. Bolgari so mnenja, da so določbe mirovne pogodbe za Bolgarsko naravnost nevdzdržljive. Bolgarska vlada je zaveznikiškim vladam poslala obširno spomenico, v kateri zahteva, da se naj pripusti enega delegata Bolgarije na konferenci, ki bo v kratkem reševala vprašanja daljnega vzhoda.

Iz ostankov parlamentarizma.

Za državo zaslužni možje in državna podpora. Radikali in policajdemokrati imajo pri vseh vladnih opravilih in ukrepih samo en končni cilj: izkoristiti z državnim denarjem sebe in sorodstvo v bogzna katero koleno nazaj. Da dosežejo ta svoj cilj, izkoriščajo ministrske stolčke, parlament in njihovo najmočnejše zavezišče je pa zakonodavni odbor. Na sejo tega odhoda za dne 27. t. m. so pritiščali dnevni red tudi zakonski predlog, da se naj dovoli državna podpora rodbinam za državo zaslužnih mož. Iz ravnokar omenjenega predloga odseva vsa farizejska koruptnost vladinovec. Ni jim dovolj, da so vsi, ki se smatrajo po orientalskih pojmih državnozaslužnim, da so ministri, direktorji, upravitelji fondov itd., ampak bi še rajub tem koritom radi iztisnili nepregledno visoke svote iz državne blagajne tudi za svojo zlahko, ki bi naj vlekla posebno penzijo kot nagrado, da so bili njeni družinski očetje največje pijavke na račun davkoplačevalcev. Proti predlogu za dovoljenje državne podpore rodbinam državo izzevajajočih mož je odločno nastopil naš čr. Simrak, ki je naslikal ta predlog kot novi vir korupcijske nagrade za razne Pašiče, Jankoviče, Pribičeviče, Žerjave, Kukovec itd. Ker je bil ta predlog prikrit s tako umazanum plaščem farizejstva in koruptnosti, je tudi propadel pri glasovanju.

Naš kralj za ljudske pravice in zahteve. Ljudsko pravo v svobodoljubnih državah je parlament in naš jugoslovanski narod zahteva z vso odločnostjo in večino parlamentarizem, ki je danes igračka radikalov in demokratov. Teater vladinovec z ljudskim pravom in zahtevami predsedaja že kralju. Po zaprisegi ministrov sedanjega Pašičevega kabineta je izrazil kralj gospodom ministrom željo, da se čimprej izglasuje volilni zakon, ker kralj kot ustavni vladar in kot sin svojega naroda hoče ostati v stalni zvezi s svojim narodom in poslušati njegove težnje. Ravno radi te kraljeve želje ro volilnem zakonu se hoče vlada takoj lotiti tega vprašanja, katerega se boje radikali in demokrati kot zlodej križa. Kraljeva želja po takojšnjem konitvi volilnega zakona nam o kaz, kako misli kralj o „parlamentarizem“ smislu vladnih strank, ki vladajo kar naprej brez parlamenta in

ne meneč se za narodne zahteve po novih volitvah, ki bodo razčistile politično obzorje na plač res svobodoljubnega parlamentarizma.

Nepoštenost — pečat vladinovec! Odkar so potisnili vladinovec ob stran parlament, zboruje in kuje vse mogoče zakone parlament vladnih strank, takozvani zakonodavni odbor, v katerem krilati po dr. Koroščevem izreku nepoštenost in vse mogoče policajdemokratske svobodščine — samo ne parlamentarizem in enakopravnost. Koliko je vreden sporazum, sklenjen med zakonodajnem odborom zastopanimi strankami, nam dokazuje seja od dne 27. t. m., na kateri so pogazili vladinovec po znani policajdemokratski navadi sporazum. Zastopniki v zakonodajnem odboru so se dogovorili, da ne bodo sklepali med katoliškim Božidem nobenih zakonov, radi katerih bi se lahko kršil dogovorjeni sporazum. A zgodilo se je ravno nasprotno, kakor nam dokazuje 400% povišek zemljarine za prečane in pobiranje davka na vojne dobičke za leto 1921 v novopridobljenih krajih. Ko je videl g. dr. Korošec to teptanje sporazuma in enakopravnosti, je imel gotovo čisto prav, da je ožigosal tako ravnanje med bratškimi zastopniki naroda kot nepoštenost!

Celo Turki za enakopravnost katoličanov. Dva izraza se najbolj izrabljata od vladinovec: državotvornost in enakopravnost. Državotvornost je koritarstvo, enakopravnost pa vsestranska hegemonija enega plemena in ene veroizpovedi nad vsemi drugimi. Kaj in kaka je enakopravnost državotvorne gospode, je pokazala seja zakonodajnega odbora od 27. t. m. Na tej seji so raztegovali delokrog državne hipotekarne banke „Uprava fondov“. Jugoslovanski klub je zahteval, naj ostane ta slavna „Uprava fondov“ omejena kot dosedaj samo na Srbijo in Crno goro, ki ste najbolj doležni dobrot te banke. Fondi katoliške Cerkve naše države pa odklanjajo da bi jih pobasala v svojo malho „Uprava fondov“. Dr. Simrak je tudi odločno povedal, zakaj se branijo katoličani kapitalistično zaščite državne banke. V proračunu je katoliška Cerkva brezobzirno zastopavljena za pravoslavno vključ v ustavi zasiguranje verski enakopravnosti. Ministrstvo ver je izdelalo proračun za katoliško Cerkvo v svojem pravoslavnem oddelku, a ne v katoliškem. Vsled teh izjav dr. Simraka so se razburjali pravoslavni odborniki, muslimani in minister dr. Spaho pa se je postavil na stran Jugoslovanskega kluba. — Predlog vladnih strank glede zaščite katoliških cerkvenih fondov od strani „Uprave fondov“ je bil vključ ugovorom od strani Jugoslovanskega kluba in muslimanov sprejet. Smo pač v eri „enakopravnosti“! (Da ne bi naš viteški cenzor pokazal prevč državo tvorne gorečnosti mu povemo, da je poročila iz zakonodajnega odbora pri nesel po našem vzorcu „Novi čas“).

Nebodigatreba dr. Kukovec se povsod vtika in prodaja svojo govorniško grizo bodisi, da je upravičen ali neupravičen govoriti. Dr. Kukovec se

je tudi ustilil v zakonodajni odbor in tamkaj pri zadnji seji govoril in glasoval. Ko je razprodal svojo govorniško rezanico in neupravičeno glasoval proti predlogu Jugoslovanskega kluba, pa so vendar le ugovorili odborniki, da on „mili“ nam dr. Kukovec nima pravice govoriti v zakonodajnem odboru, še manj pa pravico glasovati, ker ni niti član zakonodajnega odbora. Ali z drugimi besedami: dr. Kukovec so postavili iz zakonodajnega odbora na hlad!

Prosvetni minister Pribičević in državni proračun. Prosvetni proračun za 1922 nam osvetljuje Pribičevićev smisel za razliko med Beogradom, Zagrebom in Ljubljano. Rektorska nagrada za Zagreb in Ljubljano 4.800 K, za Beograd 12.000 K. Za honorarna predavanja v Zagrebu 489.800 K, v Beogradu 1.438.000 K. V Hrvatski in Slavoniji znaša število ljudskošolskih učiteljev 4.474, v Bosni 1.346, v Dalmaciji 1.047, v Sloveniji 3.266. Za šolske nadzornike na Hrvatskem je izkazanih 200.000 K, za Bosno 760.000 K, za Dalmacijo 360.000 K, za Slovenijo 400.000 K. Ravno kar omenjene svote za potne stroške šolskim nadzornikom niso nikakor sorazmerne s številom učiteljstva v posameznih pokrajinah. Za povrnitev selitvenih stroškov hrvatskih ljudskošolskih učiteljev je določenih 300.000 K, za one slovenskih pa 1.200.000 K (ker so slovenski učitelji po ogromni večini v Pribičevićevi paritiji). Op. uređn.) Za štipendije in podpore učencem v Srbiji, Crni gori in Vojvodini je določenih 88.539.200 K, za one na Hrvatskem in v Slavoniji pa 7.872.340 K, za slovenske 1.067.750 K, skupaj 97.479.290 K.

Beleške.

Vladna kriza v luči hrvatske štampe. Zagrebški „Obzor“, glasilo desničarjev iz Hrvatske Zajednice, piše o rešitvi vladne krize v uredniškem uvodniku sledeče: „Belgrajski listi, ki niso odvisni od radikalov in demokratov, prorokujejo novi vladi skorajšen padeč. Vsi krogi so uverjeni, da nas zamorelo edinole volitve izvele iz te fatalne situacije. Največjo senzacijo je vzbudila borba za portfelj vojnega ministrstva, ki se z odstopom generala Zečevića nikakor ni končala. General Zečević je baje izročil krašju spomenico, ki bo — če bi se jo obelodanilo — dvignila veliko prahu, ker vsebuje katančne podatke o odnošajih med parlamentarnimi skupinami in belo ter crno roko. Ze parkrat smo beležili, da se belgrajska javnost najbolj zanima za imenovani oficirski organizaciji in ga neodvisna štampa ugovarja proti vsakemu neparlamentarnemu uprivanju. Stojan Protić pravi v „Radikalu“, da obstoja med oficirji samo črna roka, in da so se pripadniki bele roke, ki pa ne eksistira, vrinili v dvorno kamarijo. Za nepoučene „prečane“ je torej jasno, da obstojate v naši vojski dve nevidni organizaciji, ki delujeta sporazumno s političnimi strankami:

ena z demokrati, druga z radikali — potemtakem je bil general Zečević ud bele roke, oziroma kamarilje in prisiljaš radikalov. Sedaj nam je šlo jasno, zakaj je en del demokratov — takozvani samostanci — zahteval odstop generala Zečevića. S tem, da je bil klub intrigam samostalcev znova imenovan za vojnega ministra, je dobil nekako formalno satisfakcijo. (Demi-sajo je Zečević gotovo podal iz opornističnih razlogov, op. ur.) Ali je to dravo? Ali je ministrstvo, ki se rodi v takih razmerah, mogoče? Ministrstvo, ki je tako vezano, da išče pomoči celo pri neodgovornih činiteljih in na ta način povzroča demokraciji in parlamentarizmu ogromno škodo, je nemogoče! Kdor se je učil zgodovine, ve, da so take razmere navadno vodile v diktaturo. Ali ne vidijo tega v Belgradu. Ali res ne morejo več zaustaviti tega usodnega razvoja in apelirati na narod, ki dobro ve, kaj hoče in ki bo odklonil ta režim neodgovorne oligarhije.“

„Svoboda“ tiska. V „Radikalu“ št. 61 čitamo sledeče pismo, naslovljeno na šefa belgrajske policije: „Urednik „Slobodne Reči“, g. Moša Pijade, je nam poslal to-le pismo: „Tiskarna Obrtne zveze „Pokret“, ki je do sedaj tiskala moj list „Slobodna Reč“, mi je po nalogu policije odpovedala nadaljno tiskanje. Naredbe pa tiskarna ni dobila pismenim potom. Dva detektiva sta faktorju tiskarne enostavno izjavila, da mora tiskarna po nalogu g. Manojla Lazarevića (bog svih beogradske policijskih bogova) ustaviti tiskanje „Slobodne Reči.“ Nato mi je faktor izročil odpoved. Ošel sem takoj v tiskarno „Beogradskega Dnevnika“, kjer sem se mislil pogajati radi tiskanja „Slobodne Reči.“ Na moje začudenje pa so v tej tiskarni že vedeli za odpoved v tiskarni „Pokreta.“

— „Radikal“ stavlja — objavljajoč to gornje pismo — policiji nastopna javna vprašanja: 1. Ali je res, da je policija izdala tiskarni „Pokreta“ navedeno naredbo? 2. Na podlagi katerega zakonskega predpisa je policija smela in mogla kaj takega storiti! — Opozorjamo g. ministra notranjih zadev na ta slučaj, seveda s pripombo, da on sam nikakor ne bo mogel precejšnjega dela te odgovornosti zvaliti raz sebe. To bi veljalo zlasti tedaj, če se izkaže, da je policija sama storila to na višji migljaj in če krivcev ne bo dotetela za to nesramno nasilje upravičena kazen.“ (Pripominjamo, da je „Slobodna Reč“ belgrajskim oolastnikom radi odkritosrène in naravnost neustrašljive borbe proti reakciji, korupciji in izrodkom militarizma skrajno neljuba. Zato so se poslužili zanjega sredstva: uničevanja Pijadevega lista.)

Samovolja. Belgrajska „Slobodna Reč“ piše: „Srbijanski kmet Stevan Obradović iz Borova blizu Vukovara je odpotoval na kmetijsko razstavo v Pragi s potnim listom svojega brata, ker ni pravočasno mogel dobiti lastnega, češ, da še ni stanoval leto dni v Borovu. Ko se je vrnil, ga je oval neki sosed. Oblast ga je „uhapsila“ in odvedla v belgrajski zapor, v

zioglasno glavnjačo. „Balkan“ je kmalu nato poročal, da je policija vlovila „kako nevarnega komunisto, ki je hotel ubiti — Pašiča, V. Vukovarju je ležal siromak 28 dni v zaporu. V Belgradu ga je sprejel in zasljal policijski pisar Kečić. Po zaslišanju mu je rekel: „Sedaj pa zbogom za tri mesce. Po treh mescih te izpustim na grob tvoje očeta, da ga pozoveš in da bode videl, kakega sina je rodil, ki hoče to zemljo upropastiti, katero smo mi z mukami ustvarili.“ (Kečić je bil prej avstrijski okupacijski policaj.) Ne da bi se bila proti njemu uvedla preiskava, je moral ubogi Obradović dva meseca ležati v smrdljivem in zahtohlem zaporu. Ko ga je sestra prišla obiskovati, ni Kečić dovolil nikakega pogovora z njo, pač pa jo je nahrulil: „Zar sa razbojnikom da se vidiš?“ Obradović ni bil pristaš komunistične stranke . . .

Bjelovarske posebnosti. „Nezavisnost“ organ Hrv. zajednice v Bjelovaru prinaša interesantne stvari, ki so res vredne, da jih beležimo. Tako poroča ta list, da se pojavljajo v zadnjem času skupine mladih demokratov ki nastopajo kot pravi fašisti ter z orožjem in psovkami izzivajo mirno hrvatsko prebivalstvo. Sejama demokratske stranke prisostvuje stalno neki polkovnik, ki sicer večkrat pravi, da bi se vojaki ne smeli baviti s politiko. — Razni dogodki nosijo vse znake diktature in terorja, tako sta bila pred par dnevi sredi noči aretirana dva državna uradnika od nekega žandarmerijskega oficirja, zvezana, ter s patroljo odvedena na magistrat, kjer so ju pa zopet izpustili.

Število uradništva nočejo zmanjšati, orožništvo pa se pomnožiti. Naše notranje ministrstvo je razpisalo natečaj za sprejem večjega števila orožnikov. Vseh vrst kulturnih delavcev je pri nas preveč, da jih bo treba prereševati in odpustiti, samo žandarjev je še vedno premalo. Vedno pomnoževanje oborožene varnostne sile je znak vedno večjega smisla vladinovec za nekulturo.

Samostojna v razpadu.

Štajerski samostojni na razhodu. Samostojna je zbornala svoje štajerske zaupnike na sestanek v celjski Narodni dom minuli torek. To priliko samostojnega zborovanja so spretno porabili zemljoradniki, ki so tudi napravili istega dne v Celju svoj ustanovni zbor. Samostojni apostoli so svoje zaupnike tako slabo mazali s svojo žepno politiko, da so ti zapustili zaupni kongres v Narodnem domu in se preselili k zborujočim zemljoradnikom, katerim sta poročala znani organizator slovenskih zemljoradnikov dr. Novčan in tajnik Komadnič. Pri tej priliki se je izvolil pripravljalni odbor za ustanovitev slovenske zemljoradniške stranke. Samostojna politika ne more več zadovoljiti niti svojih zaupnikov, kaj še le širše kmetске sloje. Seme kmetškega razdora, ki so ga sejali: Urek, Mermolja in Drofenik, bo raslo na njivi zemljoradnikov. Vse na svetu gine, tudi politična moč sla-

Gladiatorji.

Prva Knjiga. — Eros.

(52. nadaljevanje.)

„Izvrstno!“ mu je odgovoril Manli, ki ni bil preveč zadovoljen, da ga je tovariš tako zelo zapostavil, no vinq. „Kdor te posluša, bi mislil, da v Rimu ni več ko eden gladiator in da nas bo tale mladi volk vse po vrsti podavil, ker se bori kakor ti, divje in s sirovo silo.“

„Zaleteti se v nasprotnika kot vol in vzeti več nego moreš dati, to ni lemenita borba!“ je dejal Euhenor, poslušajoč s prekrizanimi rokami in s skrajno prezirljivostjo na svojem grško pravilnem licu.

„Toda njegovi udarci padajo kakor toča, Lutorij se mu komaj brani“, je presojal borbo Rufus, ki ni imel prav nobene nadarjenosti za ljubosumje in zavidnost. Njegove nevarni pokle mu je bil le sredstvo, ki si je z njim služil vsakdanji kruh, sebi in ženi in otrokom. Seveda je tudi upal da si bo v daljni bodočnosti kedaj kupil majhen vinograd gori v Apeninih, če mu to prizanesla smrt v amfiteatru.

„Premalo pazi na brambo!“ je očenjeval Manli.

„Močen je, pa njegova borba nima sloga!“ je zasodil Euhenor in pogledal krog sebe kakor človek, ki je povedal neoporekljivo resnico in znil zadnjo besedo v prepiru.

V Hirpinu je vrelo od jeze. Toda njegova zgovornost ni bila v nikakem razmerju z njegovo telesno močjo in v danem trenutku navadno ni mogel najti besed, da bi si z njimi ohladil svojo jezo in nevoljo. Kajti dobrovoljno besedičenje in zbadanje je bilo edino orožje, ki so se z njimi borili ti ljudje v borbeni šoli, kadar so trčila drugo ob drugo nasprotujoča si mnenja. — Da bi se pripravili ali celo pretepali med seboj, to jim še na misel ni prišlo. To so si prihranili za areno.

Euhenorja Hirpin sploh ni rad videl. Nevoljno mu je dejal:

„Ti govoriš o svoji znanosti in o svoji grški spretnosti, ki proti njej seveda niti naše rimske mišice in pesti ne premorejo mnogo. Toda —, si upaš in nad tegale barbara s cestusom?“

Euhenor se je prezirljivo izgovarjal.

Kakor pri mnogokaterem drugem uspešnem strokovnjaku in vojščaku je

negove domišljavosti in samohvale. Kaj rad se je pobahal — kadar je imel tudi pri njem obilo slave na račun mel slatše pred seboj. In taki ljudje ne stavijo radi svojega imena v nevarnost in se ne spoprimejo s kakršnimsi bodi novincem, ki ničesar ne izgubi v taki borbi, pa more mnogo pridobiti.

Zato se je branil, ker pa mu Hirpin le ni dal miru, se ga je ctesel z opazko, da mora Britanec porabiti ves prosti čas in se marljivo vaditi za svoj nastop kot secutor proti retiariju.

Hirpinu je zaprlo besedo. Prepričan je bil, da se hoče Eska res posvetiti gladiatorskemu poklicu, in da je zato prišel v gimnazij.

Ko pa je čul, da kako nevarno igro se pripravlja, je prebledeč, strah se mu je zbudil — in skokoma je pohitel k Hipiji ter ga rotil, naj vse stori, da se bo znal mladi Britanec ubraniti pogubni mreži.

„Le vaja in šola ga more rešiti!“ je govoril z milo prosečim glasom, ki je bil v smešnem nasprotju z njegovo Herkulovo postavo. „Pogum in moč in gibčnost divje mačke — vse to ni ne pomaga, če se ovijejo tiste proklete zanke človeku krog udov! — Jaz jih

poznam! Cutil sem jih! Jaz sem bil pod mrežo! Ako mora mož umreti, naj umre kakor mož, ne pa kakor drozg v zanki! — Učiti se mora, Hipija, — dan na dan, uro na uro se mora vaditi, vsako kretno retiarijevo mora študirati! Postavi ga proti Manliju, on je najboljši mrežar v družini! Če se bo njemu znal izogniti, mu ne bo težko, uiti Placidovim zvijačam. Povem ti, ne bom imel miru, dokler ne vidim njegove noge na Placidovem tilniku —!“

„Pomiri se, človek!“ mu je odgovoril Hipija. „Ti se bojiš samo ene stvari na svetu in to je mreža. Mar misliš, da so vsi tebi enaki —? Bričaj se za svoje vaje! Se vse preveč s lahkomišeln za amfiteater! Majle ga barbara pa prepusti meni!“

Hipija si je varoval veljavo in ugled med svojimi nebrzdanimi učenci deloma s tem, da je malo govoril in se držal bolj zase, deloma s tem, da ni pripuščal nobenega ugovora zoper svoje odredbe. Topot pa je veliko povedal — znamenje, da se zelo zanima za Britanca, in Hirpin, ki je do bro poznal mojstra, se je z clajšnjim srcem nanovo lotil svojih vaj.

(Dalje prihodnjije.)

ostojali demagogov. Laž, koritarstvo in ostudna demagogija imajo kratke noge!

Dnevne novice.

Veselo in srečno novo leto želita vsem naročnikom in somišljenikom — uredništvo in upravništvo „Straže“.

„Straža“ bo stala za leto 1922 v razprodaji komad 2 kroni. Ze danes opozarjamo na to vse tiste, ki si list kupujejo od številke do številke ter jih vabimo, da naj pristopijo med redne naročnike, ker jim na ta način pride list za več kot polovico ceneje.

Kdo je policajdemokrat? Policajdemokrat je tisti, ki je sicer sin kršćanske matere, kot vsi drugi, vendar pa je pristaš demokratske, to je gospodarsko-napredne stranke. Gospodarsko-napredne v tem oziru, da so njeni današnji pristaši med vojno se razumele izogniti vojaški službi, nakar so se vrtnili državni upravi za žitne komisarije, rekvizitorje živine, sena, slame, krompirja, mleka itd., zopet drugi za agitatorje za vojna posojila, ostali pa so se vdinjali za „Schützenoffizierje.“ Za to svojo napredno delo so bili odlikovani vsi, eni z križci in drugi s častnimi naslovi. Večina teh naprednjakov si je spravila tudi milijone. Nekdanji avstrijski napredni patrijotje so vzeli v zakup patrijotizem tudi v Jugoslaviji, kjer tvorijo s svojimi milijoni, ki so last ljudstva, hrčlenico države. Kot vsak boga in, se tudi naši napredni gospodarji milijonarji in še drugi taki napredni patrijotje, ki sesajo iz prs naše države, ljudstva, bojijo za svoje milijone in za službe, da se lože čuvalo, so postali policaji. To so policajdemokrati!

V znamenju Zvezja pise ljubljanski „Novi čas“. Svobodoljub in Agromerker Zvezja se je vrtnil v ministrstvo. Posledice njegovega ministrovanja se že kažejo: „Novi čas“ je bil zabranjen. Zabranil „Novoga časa“ je sledila konfiskacija „Domoljuba“, ki je razlagal javnosti neumite črne in bele roke naše armade.

Smisel samostojnih za konzumne zadrage. V zakonodavnem odboru je zahteval v imenu Jugoslov. kluba poslanec dr. Hohnjec, naj se oproste konzumne zadrage davka na poslovni promet. Proti zahtevi dr. Hohnjeca so glasovali samostojni žepni združenja.

Podučeni tečaj pri Sv. Urbanu pri Ptujtu dne 28. decembra se je izvršil nad vse pričakovanje ugodno. Udeležili so se ga po veliki večini vsi župani iz 4 župnij, zaupniki, možje, mladenci in ženske. Tečaj je trajal dobre 4 ure. Predavala sta prof. Vesenjak in tajnik Zebot. Vodil je tečaj predsednik izobr. društva posestnik Hameršak. Mirno smotreno delo rodi zadovolje!

Eno kost so vendar le vrgli železničarjem. Ministrstvo saobračaja je odobrilo železničarjem izplačilo 13 mesečne plače vsem železničarjem. — Železniškimi uradniki in osebju železniškega ministrstva pa je ministrstvo odklonilo izplačilo 13 mesečne plače. Izplačilo 13 mesečne plače železničarjem znaša 34 milijonov dinarjev. — Ali se bodo železničarji zadovoljili s to kostjo milosti, je pa drugo vprašanje.

Umrl je pri Sv. Petru nižje Maribora tamošnji veleposestnik, bivši mnogoletni župan in načelnik krajnega šolskega sveta Franc Vračko. — Rajni je bil versko in narodno zavežen pristaš naše stranke. Svetila mu večna luč, preostalim pa naše sočutje!

Katoliški dom v Ormožu. Zaupniki larnje organizacije SKZ so na svojem sestanku dne 18. t. m. sklenili, da si tekom prihodnjega leta postavijo v Ormožu zraven kletarske gostilne lastno dvorano imenovano Katoliški dom za zborovanja, društvene prireditve, sestanke in telovadbo mladinskih organizacij. V ta namen izvoljen odbor, ki obstoji iz predsednika, namestnika, blagajnika, 11 odbornikov in toliko namestnikov ima svojo prvo sejo na starega leta dan po službi božji v kletarski gostilni. Denarne prispevke sprejema blagajnik g. Franc Hanžetič na Hardeku ali pa njega namestnik Ivan Rojs v Ormožu. Darovani stavbeni material kot les, pesek, gramoz itd., sprejema v oskrbo Ormoška posojilnica. Vsi dobro in krščansko misleči tujci so prošeni, da po svojih močeh

pomagajo izvršiti stavbo Kaoliškega doma, ki bodi ognjišče katoliške misli ne samo ormoške fare, temveč celotnega ormoškega okraja.

Kaj je lepa božičnica, so spoznali tudi gorski ljudje pri Sv. Duhu na Ostrmem vrhu, zlasti pa šolarji. Veselili so se že 2 tedna pred, vršila pa se je dejansko 18. decembra v šoli. Lep, mičen spored z božičnimi in narodnimi pesmi, nastopom šolarjev in z obdarovanjem. Pripomogla je k temu CMD v Ljubljani z lepo vsoto denarja, Cirilova tiskarna s šolskimi potrebščinami, okr. glavarstvo v Mariboru z raznimi deli obleke, tvrdka Bator in Rosina in turist g. Brunon Rotter. Učiteljica gđc. Duh se je žrtvovala z neumornim trudom, g. šolski vodja Franc, kot aranžer in duša cellega podjetja z vzorno nesebičnostjo in pravim znanjem, gosp. Gomolok kot stavebnik, ki je pa žal bil zadržan službeno na dan slavlja. H končni pogostitvi so pripomogla tudi dobra srca domačinov. Čast vsem in zahvala iskrena! Najlepsi spominek so si postavili darovatelji in pripomočniki v nežnih srcih šolarjev in vseh, ki imajo opravka s šolo in vzgojo. V popolno zadovoljnost je uspela ta pristna in nedolžna veselica v čast Bogu in v mir ljudem. Ohranimo pa vsi tudi močno dobro voljo znanprej! Bog živi in Bog plati!

Slovenjgraško mesto trpi že delj časa na pomanjkanju vode in električne luči. Sedaj pozimi je pričakovati splošnega pomanjkanja vode in električne luči. Ali je zgradba vodovoda, ker nabava motorja za mestno elektrarno neizpeljiva? Občinski odbor naj prouči zadevo čimpreje zlasti vodovoda, da v bodoče obvaruje mesto še hujšega gorja kot se je to pred 20 leti pripetilo.

Organizacija vojnih invalidov, vdov in sirot, poverjeništvu v Slovenjgradu, je imela 18. decembra 1921 občni zbor v Slovenjgradu. — Predsednikom je izvoljen trgovec Albert Kopač, tajnikom sodni očitelj Franjo Črešlovnik, blagajnikom dimnikarski mojster Karol Hmešna, delegatom pis. olje. Verhovnik Ivan Karl. Društvena pisarna se nahaja v Narodnem domu v Slovenjgradu. — Uradne ure so vsako prvo in tretjo nedeljo od 9. do 11. ure.

V Smartnem pri Slovenjgradu je občinski odbor v zvezi s krajnim šolskim svetom priredil dne 26. dec. 1921 tombolo v prid nabave učnih šolskih sredstev za ubožne šolarje. Tombola se je vršila v gostilni g. Mikoliča. — Prostori so bili nabito polni. Dobičkov je bilo mnogo in velike vrednosti, pa tudi prebitke za uboge šolarje je gotovo obilen.

Cebelarsko društvo, podružnica v Slovenjgradu deli članom, ki so plačali članarino za leto 1922 krmilni sladkor. Za eden umetni panj 1 kg 20 dkg, za navadni panj 60 dkg, po 28 kron. Sladkor se dobi pri blagajniku Franjo Ferk v gostilni Eiholcerja v Slovenjgradu, do vstevš 6. januarja 1922.

† Fran Kuralt v Zagrebu je umrl 26. t. m. vpokojen tajnik Hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva, Fran Kuralt. Pokojni je bil Slovenec. Bil je oče naprednega kmetijstva na Hrvatskem. Rodil se je l. 1847 v Mengšu. Dopršil je gospodarsko akademijo v Magyar-Ovaru. Prakticiral je v Pakracu blizu Zagreba in v Slivnici pri Mariboru. Leta 1877 je bil imenovan za docenta na višji gospodarski šoli v Gorici, kjer je urejeval slovenski „Gospodarski list“. V Hrvatsko-slavonskem gospodarskem društvu je bil kot tajnik od leta 1878 do leta 1905. Leta 1889 je v južno-vzhodni Franciji proučeval vprašanje flocksere in regeneracije vinogradov s pomočjo ameriških podlag. O tem je napisal posebno delo. Naj v miru počiva.

Vzroki velikih izdatkov v državnem proračunu. Komisija, ki je pregledovala na drobno proračune posameznih ministrstev, je ugotovila, da so vzroki visokih in nepotrebnih državnih izdatkov sledeči: veliki izdatki za vojaštvo, prevelik kader državnih uradnikov, neracionalno gospodarstvo državnim imetjem in skrajno slabo računovodstvo z državnimi dohodki in izdatki.

Politična grupacija. Po vesteh sa rajevske „Večerne pošte“ je pričako-

vati, da se oklenejo zemljoradniške stranke politične skupine okrog zagrebške „Slobodne Tribune“, sarajevskega „Naroda“, beogradskega „Vreme“ in splitske „Nove dobe“. Začetek tega pokreta je g. Milan Marjanović in vodja Zemljoradniške stranke gospod Avramović je baže pripravljen, da spravi pod okrilje svoje stranke vso pošteno jugoslovansko inteligenco ki se zbira okrog prej navedenih glasil, in da bi v to svrhu stopila v vodstvo te zveze tudi gg. Trumbić in Stojanović.

Tajna politika. Poslanec dr. Simrak je napadel v zakonodavnem odboru tajno politiko, katero vodi finančno ministrstvo, kadar rešuje vprašanje posojil. Govornik je opomnil finančnega ministrstva, da še ni do danes objavilo natančnega poročila o zunanjem posojilu, katerega je sklenil Kumanudi v Londonu. Nadalje je omenil tudi opazko inšpektorja finančnega ministrstva, ki je konstatiral v zakonodavnem odboru, da ni plačala Srbija davka na vojne dobičke doslej niti 1 pare ne! Dr. Kumanudi je skušal to izjavo pobiti in obljubil, da bo pozval dotični inšpektor na odgovor, kar se pa ni do danes zgodilo. V kritičnih trenutkih se poslužuje finančno ministrstvo plašča tajne politike.

Pašič in vojna odškodnina. Kakor smo že poročali, se po Srbiji prav pridno deli vojna odškodnina. Dobiva jo jo pa samo „boljši“ ljudje, t. j. porodičarji, trgovci, ki oo ves čas vojske pridno trgovali ter danes služijo milijone, razne dame, ki so v sorodu ali pa drugače dobro znane z različnimi prvaki, in da bo razlika med temi „odškodovanci“ in reveži, ki za svoje življenje, imetje in zdravje ne dobijo niti pare, še večja, — se je zgledil tu di stokratni milijonar Nikola Pašič s svojo odškodninsko zahtevo. — Seznan njegove vojne škode je prav značilen: Najprej so hiše po Beogradu in po raznih krajih Srbije — Pašič je tudi zadovoljen, če se mu jih na novo pozida. — potem pridejo razne stvari: od pohištva do stare, s srebrom obložene arnavtske puške, ki je stala v kotu salona in ki mu je dragocena kot dar nekega arnavtskega veljaka, od sodov vina, ki so stali v kleti, do zadnje steklenice in čaše, ki je stala nekeje blizu pri roki. Po tem seznamu se kaže stari Pašič kot velik ljubitelj dobrega, starega vina, ima pa tudi dober spomin, ker našteva sode, sodčke, steklenice in mehove raznovrstne ga vina vse od leta 1890 naprej do 1900 in od tedaj zopet prav natančno v vojno dobo. Ko konča z vinom, katero opisuje s prav toplimi besedami, kakor se ni še nikdar oglašil v kaki državniški zadevi, se spomni tudi na 300 letno slivovico iz Njegotina, od katere je posedoval tudi lep sodček. H koncu pridejo dragoceni in med njimi kot največja: z dijamanti okrašena doza — dar ruskega carja Nikolaja, konec pa tvori zahteva — 1 milijon 594.784 dinarjev, Siromak Pašič! Gotovo največji oškodovanec vojne in trpljenja v Srbiji! Gotovo bodo vse sirote, pohabljeni in invalidi zatorili visoko pesem zahvale, če dobi blagi starec svojo odškodnino in četud' om pri tem propadejo od bede in lakote.

Aeroplanska afera v Nišu. Za časa bolgarske okupacije je več domačinov zbiralo denarne prispevke za nakup aeroplanov, ki so se poklonili bolgarski vojski. Proti inicijatorjem tega nekdanjega patrijotizma se je vršila pred kratkem že druga razprava pred vojnim sodiščem v Nišu in obtoženci so bili zopet oproščeni. Kaj se hoče, so pač povsod ljudje, ki so se klanjali in prilizovali vsakemu režimu, ki je bil na krmilu in oblasti. Če se obsodi enega, bi se moralo tudi drugega. To pa ne gre, ker imamo n. pr. tudi nekdanjega „Bürgermeisterja von Belgrad“ v prvih državotvornih in patrijotičnih vrstah.

Skandali našega pariškega poslanštva. Belgrajske „Novosti“ objavljajo skandale našega poslanštva v Parizu in zagotavljajo, da pridejo v kratkem na vrsto še razne afere izza časa, ko se je poslanštvo selilo iz Pariza v Bordeaux: o razpolaganju z dispozičijskim fondom in krediti za depaše o sprejemu in podpisih diplomatskih potnih listov in viza; o aferi s kininom, ki še sedaj gnije in smrdi v atenskem poslanštvu; o Gluščevići

cevi aferi s platinom in večerjama v Švici; o ropanju ameriških izsojenčev; o izdaji in kupčevanju s potnimi listi; o denarnih knjigah in takson o tatvini 300.000 dinarjev v neki drugi Gluščevićevi aferi; o delegatih za repatriacijo; o raznih preprih in pretepkih med osebjem; o plesih in orgijah v pisarnah; o aferi s Sizi Depsi, ki je bila obsojena radi špijonaže; o šetnjih na državni račun; o pečatenju privatnih in osebnih stvari z državnim pečatom in o ekspediciji prijuge na drž. stroške — z eno besedo: „Novosti“ bodo razkrile vse skandale, ki še doslej niso bili objavljeni. To bo zopet gradiva!

Protestno zborovanje ali miting so sklicali pretečeno nedeljo v Beogradu zaradi napada na urednika „Republike“, Govorniki so obsojali zlorabo vojaštva v zavratne naklepe proti državljanom, najbolj pa Beloroko. To je seveda jasno, ker so se mitinga udeleževali črnorokci, ki so pa ravno tako umazani in divjaški, kot belorokci. — Ker je eden od divjaških taborov zainteresiran, se radi dveh novinarjev priredi miting, radi tisoč v zaporih pretepenih delavcev in radi brezprimernege nasilja nad tiskom — ga pa ni.

Birokratizacija Beograda. V Beogradu je 6830 državnih uradnikov in uslužbencev. Njih družine štejejo 19 tisoč 296 članov. Državni uradi so za sedli samo v privatnih hišah — po največ na škodo stanovanj — 3000 prostorov.

Tatvina v policijskem ministrstvu. V policijskem ministrstvu, ki tako pazljivo čuva varnost in last vseh državljanov, se je pripetila tatvina. Uradnik Stefan Avramović je javil, da mu je nekdo vlomil v miznico in tam ukradel 14 525 dinarjev. To svoto je nabral gospod Stefan od svojih tovarišev za vojno posojilo. Avramovičevi policijski tovariši pa so končno le vendar dognali, da je bil on sam vlomilec in uzmovič več tisoč dinarske zbirke vojnega posojila.

Drva za uradnike. Ministrstvo za šume in rude je odredilo, da se vsem siromašnim uradnikom in rodbinam padlih vojakov odda iz državnih gozdov drva — za polovično ceno. Radovedni smo, da-li in kako bodo delili uradnike na siromašne in bogate. Za nas prečane pa naredba najbrž tak ne velja.

Celo stoletje za izenačenje. Na kongresu radikalne stranke je govoril g. Miloš Trifunović o prosvetni politiki in ob tej priliki izjavil: „Ako se bo naša pismenost gibala s toliko brzino kakor doslej, potem nam je treba enega stoletja, predno bomo dosegli izenačenje odstotka pismenih z nepismenimi.“ Za eno samo izenačenje nam je treba torej celo stoletje. In v kljub temu hoče radikalna stranka v zajednici z demokrati v šestih mesecih izvesti vsa izenačenja. Pamet, pamet — kje si?

Pacifizem v industriji otroških igrač. Nemška industrija za izdelovanje otroških igrač doživlja veliko evolucijo. Nihče ne kupuje svojih deci toliko priljubljenih pušk, sabelj, topov in drugega vojnega orožja. Roditelji odstranjujejo vse, kar bi v otroški duši vzgojevalo razpoloženje za poboj. Sedaj protizvajajo tvornice za igrače ponajveč velike škatlje z gradbenim materialom za zgradbo lokomotiv, tramvajev, mostov, strojev itd. Na ta način se v otroški duši že rano vzgojuje smisel za tehniko. Tako je v Nemčiji. In pri nas? Bolje, da ne govorimo...

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 258, francoski frank stane 21.60 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 4.80—4.90, za 100 čehoslovanskih kron 390, za 100 nemških mark 146 in za 100 laških lir 1160 jugoslovanskih K. Vrednost naše krone znaša v Curihu 2 centima (1 centim = 1 vinar) Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja ostala nespremenjena.

Iz Ptujta.

1921. Če se ozremo v minulo leto, moramo reči, da je naša prireditev, ki se je v Ptujtu vršila, bil preškil orlovski tabor. Prireditve je bila dostojna, vsak Ptujčan je to pripoznal. Tam je bilo zbrano naše ljudstvo, pa vladi se ni zdelo vredno, da bi bila

poslala na prirediteljev svojega oficijelnega zastopnika. Da vojaštvo ni bilo zastopano, se nam je v začetku prav čudno zdelo, a pozneje smo izvedeli o vojaškem tajnem fermanu zoper našo orlovsko organizacijo. „Svi smo bratca“, vsi bomo kraji služili kot vojniki, mogoče bo pa za Orle izjema in ne bo treba služiti, ker se vojaške oblasti zanimajo samo za Sokole. Kaj mislite?

Orel-Sokol. Ker je prleški orlovski tabor lani tako sijajno uspel, bo prihodnje leto priredil Sokol večji zlet v Ptuj, da potlači vpliv orlovskega tabora.

Protí Ornigu se je vršila udeležitevna tožba dne 27. t. m. v Mariboru. Gre za to, koliko je bivši župan Ornig kriv, da je bilo podpisane brez vednosti odbora 5 milijonov kron vojnega posojila. O izidu obravnave bo sledilo poročilo.

Minoritski samostan bo v kratkem reformiran. V Ptuj pride nekaj čalmatinskih reformiranih redovnikov-minoritov.

Stanovanjska oblast razglašala, da se morajo vsa stanovanja, ki so izpraznjena, tekom treh dni prijaviti, če ne, se hišni posestniki kaznujejo. Prijaviti je tudi prazne sobe. Organi stanovanjske komisije bodo kontrolirali stanovanja, ker prijave na polah niso bile točne.

Olepševalno društvo. V Ptuiu ima mo tudi olepševalno društvo, ki bi moralo skrbeti za nasade itd. Delavnosti tega društva nismo dosti čutili.

Iz Maribora.

Himen. Poročil se je mariborski trgovec Rado Lenard z gđb. L. Škerl. Bilo srečno!

V Krekovi ulici se je včeraj dogodil škandal, ki osvetljuje vse naše socialne in pravne mizerije. Stanovanjska oblast je nameravala vpokojenega kapetana Albina Mlaker deložirati in prisiliti, da se preseli nekam v Radvanje. Kapetan Mlaker je bil ko invalid na lastno prošnjo in po mučni intervenciji pri komandantu Dravske divizije pred enim letom vpokojen in še do današnjega dne ni prejel še niti enega dinarja pokojnine. V skupno vojske je bil kot slovenski častnik sprejet poprej nego njegovi tovariši, ko je pa v zadevi njegove vpokojitve interveniral eden izmed narodnih poslancev pri vojnem ministrstvu, je dobil trivijalen odgovor: „da ovoga kapetana u evidenciji ministarstva upošteva ne.“ Pisec teh vrst se je na lastne oči prepričal, da je bil sprejem inž. kapetana II. klase Albina Mlaker objavljen v „Služb. Vojnem listu.“ To je bilo nekako v februarju ali marcu leta 1919! Kapetan Mlaker je prošil za vpokojitev iz zdravstvenih ozirorov; razen tega pa ga je vojaške službovanje oviralo v udeležitvi njegovih vajzab v študiju tehnike. Kot znano, gradi g. Mlaker gosli, ki dajejo po konstrukciji njegovega izuma tako čiste glasove, kakor jih zamorejo proizvajati edinole na slavnih Stravičarjevih goslih. Mož je hotel zdaj v miru študirati in izpopolnjevati svoj izum. Toda stanovanjska oblast mu je odpo-

vedala stanovanje. Kje naj vzame ta človek, ki vendar noče ničesar drugega nego mir, denar za preselitev iz Krekove ulice v Radvanje?! V svojem obupu je mož zabarikadiral duri svojega stanovanja ter se z nabitim revolverjem ustavljal nasilnemu deložiranju. Preplašena žena se nahajala še v stanovanju, otroka pa je rešilni oddelek požarne brambe s pomočjo lestve spravil iz III. nadstropja na varno. Do danes, ko pišemo to poročilo, še ni oblast ničesar ukrenila. O izidu tega škandala poročamo prihodnjic.

Vabimo k lepi novoletni prireditvi „ugoslovanske strokovne zveze v Mariboru, ki bo v nedeljo, na Novoga leta dan ob petih popoldne v društveni dvorani, Splavarska ulica št. 4. Ob koncu bo licitacija bogato obložena božičnega drevesca. Prijatelji delavstva, pridite! — Odbor.

Silvestrov večer Prostovoljne požarne brambe na Pobrežju pri Mariboru obljublja kakor vsako leto prav zanimiv potek. Na vzporedju je: godba kvinteta, petje novoustanovljenega narodnega pevskega krožka, licitacija, srečolov in ples. Vstopnina 3 dinarje, za podporne člane 2 dinarja za osebo. Čisti dobiček je namenjen za nabavo prepotrebni krojev. Pri splošni priobliženosti tega društva se je običaj obiska nađejati. Na veselo svidenje v soboto v gostilni Rojko na Spodnjem-Pobrežju.

Velika dobrodelna tombola v prid ubožne dece se bo vršila v nedeljo, dne 8. januarja ob 2. uri popoldan v veliki Götzovi dvorani. Za tombolo je

pripravljenih nad petsto lepih in vrednih dobitkov, med temi kot glavni dobitek voz premoga (2000 kg). Tudi ostali dobitki so po veliki večini taki, da se jih rabi v gospodinjstvu ali pa za deco, ter sestojajo iz domačih, solskih in toaletnih potrebščin ter bo vsacega dobitka vsakdo vesel. Srečke so že v razprodaji potem deco in v vseh trafikah v glavnih ulicah mesta.

Zahvala. Za prekrasno božičnico, ki jo je priredil g. okrajni glavar dr. Srečko Lajnšič dne 23. t. m. v telovadnici deške meščanske šole v Mariboru najrevnejšim učencem ljudskih šol v Krčevini, Pobrežju, Radvanju, Razvanju, Studenih in Teznu, izreka jo krajni šolski sveti in učiteljstvo navedenih šol tudi tem potom in v imenu bogato obdarovanih otročičev in njih starišev še enkrat prav iskreno zahvalo blagemu prireditelju, istotako pa tudi g. okrajnemu šolskemu nadz. M. Lichtenwallnerju in njegovi gospej soprogi za požrtvovalno sodelovanje, in za veliki trud, ki sta ga imela z jako okusnim okrašenjem božičnega drevesa. Srčna hvala pa tudi vsem damam in gospodom, ki so počasili to božičnico s svojo navzočnostjo. Ako se upošteva, da je bilo obdarovano po g. glavarju 210 otrok s toplo obleko perilom in z obutjem, 285 pa s slaščicami in pecivom in da tako krasnega božičnega drevesa mali revčki še niso videli nikoli, potem je utemeljena odkritosrečna zahvala teh sirotic, ki izven v željo: Vsem dobrotnikom srečno in veselo Novo leto!

Dragocenost vsake hiše je lekarnarja Feller prijetno dišeči „Elsafluid“, najboljšo sredstvo za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje zob, zobnega mesa, ust, glave i. t. d. Močnejši in boljši kakor francosko žganje. 3 dvojnate steklenice ali 1 specijelno skup z zamotom in poštnino za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsa trg 329, Hrovaško. 626 ce

Citre lepe dobro ohranjene, vse strune, so so poceni na prodaj. Naslov je Plinarska ulica 17. Maribor. 706

Gozd, mešan, 4 orale pri Kamni. raven odvoz. Izve se v vasi kamnica 20, pri Mariboru. 2-2 716

Harmonij, dobro ohranjen se proda. Lojzka Šegula. Ptujška gora. 713 2-2

SANI ZA SANKANJE

izgotovljene iz najboljšega lesa, prepasi iz špage, najfinejše lakirane,

1 dvovprežne sanke s 6 sedeži,

2 enovprežne sanke proda po ceni

Franjo Pergler, Maribor, Mlinska ulica 44. 5-6 692

Nogavice se pletejo

nove in podpletejo stare za nizko ceno Strojna pletarna Vezjak v Mariboru, Vetrinjska ulica 17. 9-657

2 pekovska učenca

sprejme takoj Kotnik, Maribor, Aleksandrova c. 32. 2-2 709

Srečno in veselo Novo leto 1922

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

R. BIZJAK

zaloga ur, zlatnine, srebrnine in nakita

Maribor, Gosposka ulica 16.

Srečno in veselo Novo leto 1922

želi vsem cenjenim odjemalcem

R. Bizjak

ispraznjeni optik

Maribor, Gosposka ul. 16.

Pozor! Ustanovljeno 1896.

Mizarstvo v Mariboru

Splavarska ulica 7. Vojašniška ulica 8.

KOLARIČ & SIN

absolvent mojsterskega tečaja na tehničnem obrtnem muzeju na Dunaju

se priporočata slavnemu občinstvu za izdelovanje priprostih pa tudi najfinejših mizarških izdelkov v vseh slogih za poslopja pohištvo, sobne oprave, prodajalne, šole in cerkve. Načrti in proračuni vedno na razpolago!

Veselo Novo leto želi:

Mestni stavbenik

RUDOLF KIFFMANN, MARIBOR

Imejitelja: Mestni stavbenik Rudolf Kiffmann st. in inž. Rudolf Kiffmann ml. Ustanovljeno l. 1873.

Parna žaga

tesarstvo, mizarstvo in ključavničarstvo s strojnimi obratom.

Betoniranje

Način hitrega in štedljivega zidanja „Lean“ iz betonskih votlih kamnov.

LIVARNA

ZA

ZVONOVE IN KOVINE

POPREJ DENZELA SINOV

MARIBOR: KOPALIŠKA ULICA 9

(je zopet v obratu!)

CERKVENE ZVONOVE

izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)

UMETNA LIVARNA

RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI

Vsa oprema za žgalnica, kletarstva, pivovarna, opreme za plin in vodovod, oprema za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravljalnica za brizgalne itd.

34†

Inž. J. & H. Bühl.

156

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/l. — Telefon 311. — Brzjavni: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borsne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

581

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pre-
tužno vest, da je v noči od srede na četrtek naš preljubljeni soprog, oče i. t. d.,
gospod

Franc Vračko

veleposestnik v Št. Petru nižje Maribora, bivši dolgoletni župan, načelnik kraj-
nega šolskega sveta i. t. d.

previden s svetotajstvi, po kratki in mučni bolezni v 50. letu svoje starosti, mirno
v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnega se vrši v soboto, dne 31. decembra t. l.,
ob pol 11. uri predpoldne od hiše žalosti na domače pokopališče. Maše zadušnice
se bodo brale v domači župni cerkvi in na Gori.

SV. PETER NIŽJE MARIBORA, dne 29. decembra 1921.

Žalujoci:

Ana Vračko,
soproga.

Jožef, Alojzij,
sinova.

Alojzija in Frančiška
hčerke.

Najugodnejši nakup

za vsa živila
v novi trgovini

JAŠ & LESJAK
MARIBOR, Šolska ulica šte. 2.

3-3 + 697

MEDIĆ, RAKOVC & ZANKL

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala; Ljubljana. Brzjavi: Meraki, Ljubljana. Skladišče: Novi Sad. Telefon 64.

Gospodsk. ul. **PODRUŽNICA MARIBOR.** Šolska ulica.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznano najboljša in zanesljiva kakovost: barve za oble-
ke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (gips), maste-
nec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mi-
zarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor
tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„**MERAKL**“ Lak za pode. — Emajlni lak.
Linoleum lak za pode. — Bru-
noline.

17-558

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

Naročajte in širite „Stražo“!

J. N. ŠOŠTARIČ

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Najnižje cene in največja zaloga manufakturnega, lanenega, volnenega,
suknenega blaga, perila i. t. d. — Velika izbira izgotovljenih oblek za
moške, ženske in otroke. Za ženine in neveste najlepše blago za obleke
kakor tudi najlepše opreme za neveste.

Nadalje priporoča svojo veliko zalogo
preprog, zastorov, odelj in tako dalje.

JUGOSLOVANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Vabilo na podpisovanje delnic.

Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z dne 4. maja 1921, št. 2337, dovolil podpisanim ustanovitev delniške družbe z imenom

Jugoslovanska kreditna banka v Ljubljani.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je z razpisom z dne 25. oktobra 1921, št. 7204/21, potrdilo predložena pravila.

Po §§ 3 in 4 potrjenih pravil znaša delniška glavnica 4.000.000 K in je razdeljena na 10.000 v gotovini polno vplačanih delnic po 400 K. Delnice se glase na prinosca. Delniška glavnica se sme s sklepom obč-

nega zbora zvišati do 15.000.000 K z izdajo nadaljnjih delnic.

Osnovno glavnico 4.000.000 K oddamo v javno subskripcijo i. s.

10 000 delnic po 400 K nominalne.

Ceno za podpisane delnice je pri subskripciji takoj v gotovini vplačati. Delnice se stavljajo na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Člani Jugoslovanskega kreditnega zavoda r. z. z. o. z. v Ljubljani imajo predpravo, da vzamejo za vsak svoj delež pri zavodu po eno delnico Jugoslovanske kreditne banke po kurzu 400 K za komad in 40 K za stroške izdaje.

2. Preostale delnice se nudijo nečlanom v subskripcijo po kurzu 500 K za komad prištevši po 40 K za stroške izdaje za vsako delnico.

Kolikor znaša izkupilo za izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade po § 3 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu banke.

Podpisovanje delnic se vrši v času od 20. decembra 1921 do 20. januarja 1922.

Prijave sprejemajo:

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, Marijin trg št. 8 in njegovih podružnic v Murski Soboti in Dolnji Lendavi;

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani in njene podružnice v Novem mestu, Rakeku in Slov. Gradcu.

Slovenska banka v Ljubljani in njeni podružnice v Dolnji Lendavi in v Novem Sadu.

V LJUBLJANI, dne 15. decembra 1921.

Jugoslovanski kreditni zavod, r. z. z. o. z. v Ljubljani;
Anton Pešek, hišni posestnik in lastnik tiskarne v Ljubljani;
Branko Hlavaty, hišni posestnik in veletrgovec v Zagrebu;
Dóminik Čebin, upravnik in posestnik v Ljubljani;
Dr. Ferdo Cerne, odvetnik v Murski Soboti;
Ivan Dobraj, hotelir in trgovec v Murski Soboti;
Josip Benko, hotelir in veletržec v Murski Soboti;
Franc Čeh, trgovec v Murski Soboti;

Ljudovik Brumen, hišni posestnik in trgovec v Murski Soboti;
Janko Korža, ravnatelj v Murski Soboti;
Dr. Janko Leskovec, odvetnik v Dolnji Lendavi;
Josip Toplak, hišni posestnik in veletrgovec v Dolnji Lendavi;
Adam Bohar, posestnik in mesar v Dolnji Lendavi;
Ivan Kokot, trgovec v Dolnji Lendavi;
Franc Kac, trgovec v Dolnji Lendavi;
Franc Bedič, trgovec v Dolnji Lendavi.

SREČNO
IN
VESELO

NOVO LETO 1922!

ŽELJO DOLI
NAVEDENE TURKE
SVOJIM ODJEMALCEM,
NAROČNIKOM I T. D.

OGLASNI ZAVOD

I. SUŠNIK, MARIBOR
Slovenska ulica 16

P. Erzin
kakao, kava, čaj

MARIBOR
Gosposka ulica 28

JOSIP STERNARD
puškar

MARIBOR
Aleksandrova c. 18

JOSIP POVODNIK
trgovina
z vinom

MARIBOR
Vojašniška ul. 4

Karl Robaus
parna pekarna

Maribor
Koroška c. 24

Združeni črevljar.
mojstri
v Mariboru in okolici

MARIBOR
Glavni trg
pod Veliko kavarno

**Kühar
in
Klešič**

Velika kavarna

Maribor

J. N. ŠOŠTARIČ
manufakturna trgovina
Maribor, Aleksandrova cesta 13

FRANJO MAJER
manufakturna
trgovina

Maribor
Glavni trg 9

Alojzij in Alojzija
Käfer

**KAVARNA
ROTOVŽ**

MARIBOR
Rotovžki trg

Franjo Horvat
slikar

Maribor
Slovenska ulica 10

Fran Balon
gostilna pri Brodu

Maribor
Pobrežje

Schenker & Comp.
Transportno d. d.
MARIBOR
Meljska cesta

Eman ILICH
slaščičarna
Maribor
Slovenska ulica

KOSER
slaščičarna

Maribor, Slovenska ul. 2

Ellinger
trgovina z usnjem

Maribor
Kralja Petra trg 9

Josip Dergas
gostilna
Maribor
Koroška cesta 48

M. BERDAJS
trgovina z
mešanim blagom
Maribor, Trg Svobode

Resnik & Vabič
trgovina z mešanim blagom
Maribor
Aleksandrova cesta 208

CIRIL TRATNIK
hotel Union

MARIBOR

Fran Zemljč
gostilna „pri Črnem orlu“
Maribor, Grajski trg

Jurij Reitingger-jovi
nasledniki
Mednarodna ekspedija

Maribor
Meljska cesta

Dr. Gustinova

I. marib. bioskop
Maribor

Ivan Völher
izvoščak
avtomobila in garaga

Maribor
Klemenčeva ulica 1

Srečko PIHLAR
manufakturna
trgovina
Maribor, Gosposka ul. 5

FRANC STICKLER

RESTAVRACIJA
Glavni kolodvor

MARIBOR

Djuro Valjak

Kavarna „Central“

Maribor

„Balkan“
del. družba za mednar.
transp. in menjalnica

MARIBOR
Aleksandrova cesta

Anton Tavčar

delikatesna trgovina in
tovarna mesnih izdelkov

Maribor
Jurčičeva ulica 8

Jakob LAH

MARIBOR
GLAVNI TRG 2

FRANJO FARIČ

ključavničar

MARIBOR
Levstikova ulica 9

IVA N KVAS

ključavničar

Maribor
Meljska ulica 74

Karničnik Josip

manufakturna
trgovina

MARIBOR
Grajski trg 1

KARL PREIS
zaloga pohištva

MARIBOR
Gosposka ulica 20

Grovič
gostilna

Maribor
Vetrinjska ulica

STOJEC LOVRO
urar

Maribor
Jurčičeva ul. 8

Feliks Pučko
delikatesna
trgovina

Maribor, Aleksandrova c. 31

Franc Zwerlin
krojaška delavnica
in konfekcija

MARIBOR
Aleksandrova c. 28

Kragel Benedikt
trgovina z mešanim
blagom

Maribor, Koroška cesta 39

Tomažič Lovro
kotlar

MARIBOR
Sodna ulica 24

Ernest Birtič
restavracija
„pri Klavnici“

MARIBOR

Ivan Kravos
sedlarska delavnica
Koroška c. 17
trgovina
Aleksandrova c. 13
MARIBOR

Fran Bernhard-ov sin
GUSTAV BERNHARD
trgovina s porcelanom
Maribor

KELC JAKOB

krojaška delavnica
in zaloga blaga

MARIBOR
Stolna ulica 5

Avq. Schrock

trgovina z mešanim blagom

Maribor

Vetrinjska ulica 7

STENSKI KOLEDAR

ZA LETO 1922

TISKARNE SV. CIRILA v MARIBORU

Januar		Februar	
N 1	Novolet. Obrez. Gosp.	S 1	Ognjeslav
P 2	Ime Jezusovo	G 2	Svečnica
T 3	Genovefa	P 3	Blaž (Vlah)
S 4	Tit, škof	S 4	Veronika
C 5	Telesfor	N 5	5. po razgl. Gosp.
P 6	Sv. Trije kralji	P 6	Doroteja
S 7	Zdravko	T 7	Romuald
N 8	1. po razgl. Gosp.	S 8	Janez Matha
P 9	Julijan in Bazilisa	C 9	Apolonija
T 10	Pavel	P 10	Šolastika
S 11	Božidar	S 11	Prik. D. M. L.
C 12	Ernest	N 12	1. predpustua
P 13	Veronika	P 13	Katarina od Riči
S 14	Srečko, Veselko	T 14	Zdravko
N 15	2. po razgl. Gosp.	S 15	Vitomir (Sigfrid)
P 16	Marcel	C 16	Julijana
T 17	Zyonimir	P 17	Donat in tov.
S 18	Sv. Petra stol v R.	S 18	Simeon
C 19	Kanut	N 19	2. predpust. Julijan
P 20	Fabijan in Bošt. Jana (Neža)	P 20	Elevterij
S 21		T 21	Eleonora
N 22	3. po razgl. Gosp.	S 22	Stol sv. Petra v A.
P 23	Zaroka M. D.	C 23	Peter Damij.
T 24	Timotej	P 24	Božidar (Matija)
S 25	Izpreob. Pavla	S 25	Valburga
C 26	Polikarp	N 26	3. predpustua
P 27	Janez Zlatoust	P 27	Baldomir
S 28	Julijan	T 28	Pust. Roman
N 29	4. po razgl. Gosp.		
P 30	Martina		
T 31	Peter Nol.		

Marec	
S 1	Pepelnica
C 2	Simplicij
P 3	Kunigunda
S 4	Kazimir
N 5	1. postna. Agapeta
P 6	Fridolin
T 7	Tomaž Akvinčan
S 8	† Janez od Boga
C 9	Franciška R.
P 10	† 40 mučencev
S 11	† Heraklij. Cozim
N 12	2. postna. Budislav
P 13	Rozina
T 14	Matilda
S 15	Klement, Marija
C 16	Hilarij in Tacijan
P 17	Jedert, Patricij
S 18	Ciril Jeruzalemski
N 19	3. post. Jožef, ž. M. D.
P 20	Srečko in tov.
T 21	Benedikt
S 22	Benvenut
C 23	Viktorijan
P 24	Gabrijel nadang.
S 25	Oznanj. B. D. M.
N 26	4. postna.
P 27	Rupert
T 28	Janez Kapistran
S 29	Ciril
C 30	Angela
P 31	Modest

Maj		Junij	
P 1	Filip in Jakob	C 1	Juvencij
T 2	Atanzij	P 2	Marcelin, Milica
S 3	Najdba sv. križa	S 3	Klotilda
C 4	Cvetko	N 4	Blinosti
P 5	Pij V.	P 5	Blin. pondeljek
S 6	Janez pr. lat. vr.	T 6	Norbert
N 7	3. povelik. Stanko	C 7	† Bogomil
P 8	Prik. Mihaela nad.	S 8	Medard
T 9	Budislav	P 9	† Primož in Fel.
S 10	Izidor	S 10	† Marjeta
C 11	Mamert	N 11	1. pobink. Sv. Trojica
P 12	Pankracij	P 12	Janez Fak.
S 13	Servacij	T 13	Anton Pad.
N 14	4. povelik. Bonifacij	S 14	Bazilij
P 15	Zofija	C 15	Sv. Rešnje Telo
T 16	Janez Nepomuk	P 16	Franc. Regis
S 17	Paskal	S 17	Bratoljub (Adolf)
C 18	Venancij	N 18	2. pob. Srečko in F.
P 19	Celestin	P 19	Bogdan
S 20	Bernardin	T 20	Silverij
N 21	5. povelik. Srečko	S 21	Vekoslav
P 22	Jela	C 22	Pravlin
T 23	Deziderij	P 23	Srce Jezus. Zdenka
S 24	Marija D. p. kr.	S 24	Rojstvo Jan. Krst.
C 25	Kristusov vneboh.	N 25	3. pobink. Viljem
P 26	Filip Neri	P 26	Ivan in Pavel
S 27	Magdalena	T 27	Ladislav, Hema
N 28	6. povelik. Avgušt.	S 28	Vidov dan
P 29	Veljko	C 29	Peter in Pavel
T 30	Ferdo	P 30	Spomin sv. Pavla
S 31	Angela		

TISKARNA
OPREMLJENA Z NAJNOVEJŠIMI ČRKAMI, OKRASKI, STROJI IN STAVNIMI STROJI

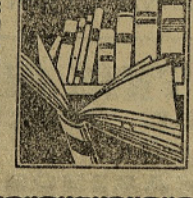
TRGOVINA
PAPIRJA, TSKOVIN, ŠOLSKIH IN PISARNIŠKIH POTREBŠČIN TER DEVOCIONALIJ

Julij		Avgust	
S 1	Presv. Rešnjakri	T 1	Vezi Petra, Nada
N 2	4. pob. Obisk M.D.	S 2	Porcijunkula
P 3	Heliodor	C 3	Najdba sv. Štef.
T 4	Urh, Berta	P 4	Dinko, Neda
S 5	Ciril in Metod	S 5	Marija D. Snežna
C 6	Mirosljub	N 6	9. pob. Gosp. izpr.
P 7	Vilibald	P 7	Kajetan
S 8	Jelislava	T 8	Milan
N 9	5. pob. Veronika	S 9	Roman
P 10	Ljuba, Bogumil	C 10	Lavrencij
T 11	Pij I., papež	P 11	Suzana
S 12	Mohor in Fortunat	S 12	Klara
C 13	Marjeta	N 13	10. pob. Hipoliti. K.
P 14	Bonaventura	P 14	Evzebij
S 15	Vladimir	T 15	Vnebohod D. M.
N 16	6. pob. Škap. D.M.K.	S 16	Rok
P 17	Aleš, Daroslava	C 17	Miron, Mira
T 18	Miroslav, Jelica	P 18	Jelena
S 19	Zora, Vinko P.	S 19	Ludovik
C 20	Marjeta	N 20	11. pob. Bernard
P 21	Danko, Olga	P 21	Ivana Franciška
S 22	Marija Magdalena	T 22	Timotej
N 23	7. pob. Apolinar	S 23	Zdenko
P 24	Kristina	C 24	Baro (Jernej)
T 25	Radko, Jaša	P 25	Ludovik
S 26	Ana	S 26	Cefirin
C 27	Rastislav	N 27	12. pob. Jožef Kalak.
P 28	Vladko	P 28	Avgušt
S 29	Marta	T 29	Obgl. Jan. Krst.
N 30	8. pob. Abdon i. S.	S 30	Roza Limanska
P 31	Ignacij Loj.	C 31	Rajko

VESELO NOVO LETO

1922

TISKARNA SV. CIRILA v MARIBORU

KNJIGARNA
ZALOŽENA Z VSEMI ŠOLSKIMI KNJIGAMI TER LJUDSKIMI IN STROKOVNIMI SPISI

November		December	
S 1	Vseh svetnikov	P 1	Nar. ujedinj. SHS.
C 2	Vseh vernih duš	S 2	Bibijana
P 3	Krstivoj, Viktorin	N 3	1. adv. Francišek K.
S 4	Dragotin, Živan	P 4	Barbara
N 5	22. pob. Caharija	T 5	Sava
P 6	Lenart	S 6	Miklavž
T 7	Angeljko	C 7	Ambrož
S 8	Bogomir	P 8	Brezmađ. sp. D. M.
C 9	Božidar	S 9	Peter For.
P 10	Andrej Avelin	N 10	2. adv. Loret. M. B.
S 11	Davorin, Mena	P 11	Damaz
N 12	23. pob. Martin	T 12	Sinezij
P 13	Stanislav Kostka	S 13	Lucija
T 14	Jozafat Kunc.	C 14	Dušan
S 15	Lavoslav	P 15	Kristina
C 16	Otmir, Edmund	S 16	Čedomila
P 17	Gregorij, Zmagosl.	N 17	3. adv. Lazar, Berta
S 18	Odon	P 18	Gracijan
N 19	24. pob. Elizabeta	T 19	Nemezij
P 20	Srečko Valeški	S 20	† Liberat
T 21	Darovanje M. D.	C 21	Tomaž
S 22	Cecilija	P 22	† Demetrij
C 23	Milivoj	S 23	† Zmagoslava
P 24	Janez od križa	N 24	4. adv. Adam i. Eva
S 25	Katarina	P 25	Božič. Rojstvo G.
N 26	25. pob. Konrad	T 26	Štefan
P 27	Virgil	S 27	Janez Evang.
T 28	Eberhard	C 28	Nedolžni otročiči
S 29	Saturnin	P 29	Tomaž
C 30	Andrej, Justina	S 30	David
		N 31	V osmini Božiča, Silv.

KNJIGOVEZNICA
IZVRŠUJE VSA V SVOJO STROKO SPADAJOČA DELA HITRO IN PO NIZKI CENI

Srečno in veselo Novo leto želi
kavarna „Beograd“
v Mariboru.

Veselo Novo leto želi
Amalija Straus
trafika
Maribor, Marijina ulica 10.

Veselo Novo leto želi
Alojzij Rečnik
elektrotehnično podjetje
Maribor, Tržaška cesta št. 1.

Veselo Novo leto želi
BEZJAK IVAN
sedlarski mojster
Maribor, Cvetlična ulica 33.

Srečno Novo leto želi
PETER TOMAŽIČ
sodar
Maribor, Mlinska ulica 11.

Vsem obiskovalcem
Ruške koč
VESELO NOVO LETO 1922.
Obitelj Serne.

Veselo Novo leto želi
ANTON KERENČIČ poprej Hojnik
Pesnica.

Lastni izdelki! Lastni izdelki!
Zaloga pohištva.
Velika zaloga modernih spalnic, jedilnih sob ter sobe za gospode, kompletne oprave za pisarne, kakor tudi posameznih komadov. Brez konkurence.
Združene tovarne in delavnice pohištva v Mariboru
i. z. z. o. z.

SREČKO PIHLAR
prej J. N. Šoštaric
trgovina z manufakturnim blagom, Maribor, Gosposka ulica št. 5
priporoča svojo bogato zalogo prvovrstnega manufakturnega blaga.
Točna postrežba! Solidne cene!

Ocarinjenje!
Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena
„ORIENT“ d. d. v Mariboru, Meljska cesta št. 12. Telefon št. 90
in njena podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27. 4-10† 661

Najceneje kupiš in :: najbolje ::
v Cirilovi tiskarni v Mariboru
papir kanclijski fini in konceptni, pisemski, svileni (židani), prešani (krep), mapice, kasete, ovojni papir, vse najrazličnejše pisarniške potrebščine, kakor: črnilo, peresa, svinčnike, radirke, ravnila. Molitvenike, rožne vence, svetinjice, trgovske knjige; šolske potrebščine, razglednice.
Solidno. Točno.

1922

VESELO NOVO LETO

1922

ŽELIJO SVOJIM ODJEMALCEM, NAROČNIKOM, OZIR. GOSTOM:

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO STRAŽE

toplo priporoča svojim čitateljem vse tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

SOJČ IVAN kipar MARIBOR Cankarjeva ulica 26	LAH FRANJO trgovina z manufakturo MARIBOR Gosposka ulica 18	LORBER IVAN slikar in pleskar MARIBOR Vetrinjska ulica 5	KNJIGARNA, PRODAJALNA TISKARNE SV. CIRILA MARIBOR, KOROŠKA CESTA	<i>Huber Franc</i> špecerijska trgovina <i>Maribor, Aleksandrova cesta</i>
SIRK IVAN trgovina s špecerijo in semenjem MARIBOR GLAVNI TRG	JANČIČ KAROL trgovina z manufakturo MARIBOR Aleksandrova cesta 11	<i>Korvat Franjo</i> akademični slikar za cerkve, sobe in napise <i>Maribor, Slovenska ulica 10</i>	KNJIGOVEZNICA TISKARNE SV. CIRILA MARIBOR KOROŠKA CESTA	Vlahovič Ljudevit in Julija mezarja in gostilna MARIBOR, Aleksandrova cesta 38
KOS ADOLF TRGOVEC Z JUŽNIM SADJEM MARIBOR NA GLAVNEM TRGU	Brezočnik Roman mesar MARIBOR na Glavnem trgu	KAGER FRANJO PASAR IN SREBRAR Maribor, Vetrinjska ulica 18 Delavnica: Kopaljska ulica 9	OROVIČ JURIJ IN MARIJA GOSTILNA MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 28	HABER KAROL trgovina s špecerijo in poljskimi pridelki na drobno in debelo <i>Maribor, Aleksandrova cesta 39</i>
Kirbiš Josip mesar MARIBOR Vetrinjska ulica 3	Božič Ignacij gostilna „pr Peleki“ in krojaški mojster za moške in ženske <i>Maribor, Tattenbachova ul. 22</i>	TRATNIK KAROL pasar in srebrar MARIBOR Orožnova ulica 3	<i>Narodna kavarna</i> <i>Maribor</i> <i>Vetrinjska ulica 2</i>	MAJER FRANJO MANUFAKTURNA TRGOVINA MARIBOR, GLAVNI TRG STOLNA ULICA
LIVARNA ZVONOV inž. I. Bühl MARIBOR, KOPALJSKA ULICA 9	Balon Franjo in Josipina gostilna „pri Brodu“ MARIBOR, Pobrežje	KELC JAKOB KROJAŠKI MOJSTER MARIBOR STOLNA ULICA 5	Velika kavarna BAR MARIBOR GLAVNI TRG 1 TEREZIJIN DVOR	GOSTILNA „PRI LIPI“ (R. ANDERLE) RADOVANJE PRI MARIBORU
Duhek Franjo svečar in medicar MARIBOR Vetrinjska ulica 39	DABRINGER FR. gostilna „pri Malih Benetkah“ MARIBOR PRISTAV OB DRAVI	TRATNIK CIRIL HOTEL „UNION“ MARIBOR Slovenska ulica 19	MARIBOR GLAVNI TRG 1 TEREZIJIN DVOR	Copetti Izidor gostilna MARIBOR Vojašniška ulica 3
Halbwidl Andrej HOTEL pri „Stari pošti“ MARIBOR, JURČIČEVA ULICA	PREAC & ŠOŠTARIČ ŠPECERIJSKA TRGOVINA MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 8	Rantner Ivan trgovina s špecerijskim blagom MARIBOR Koroška cesta 6	PRODUKTIVNA ZADRUGA MIZARSKIH MOJSTROV Zaloga pohištva lastnega izdelka <i>Maribor, Grajski trg 3</i>	Lippert Franjo trgovina z lesom in drvimi MARIBOR Tattenbachova ulica 16
Fr. Franjo HOTEL „Morcu“ MARIBOR, KOROŠKA CESTA 30	JAS & LESJAK špecerijska trgovina <i>Maribor, Šolska ulica 2</i>	Roglič Dragotin izdelovalnica in trgovina s črevlji in usnjem MARIBOR, KOROŠKA CESTA 19	Kavarna „Central“ MARIBOR Gosposka ulica Šolska ulica	ZIEGLER M. veletrgovina s špecerijo in poljskimi pridelki MARIBOR, Glavni trg 21
Schweighofer Rudolf trgovca s špecerijo in barvami MARIBOR, Koroška cesta 9	Bernhard Adolf I. mariborska mlekarina <i>Maribor</i> <i>Koroška cesta 10</i>	Gostilna „pri Črnem Juriju“ (VELEBIL — KIRBIŠ) MARIBOR, Vetrinjska ulica 3	<i>Kavarna „Jadran“</i> <i>Maribor</i> <i>Aleksandrova cesta</i>	Gajšek Martin manufakturna trgovina MARIBOR GLAVNI TRG 1
PL SREČKO trgovina MARIBOR ulica 11	PENIČ & KLAJNŠER špecerija, manufaktura in gospodarske potrebščine MARIBOR, Vetrinjska ulica 9	Zagorski Franjo posredovalnica za nakup in prodajo posestev MARIBOR, Barvarska ulica 3	Kneser Srečko urar in zlatar MARIBOR, Slovenska ulica	KOŠTOMAJ ANTON GOSTILNA MARIBOR, MLINSKA ULICA PREČNA ULICA
Marija ulica 4	TISKARNA SV. CIRILA MARIBOR KOROŠKA CESTA	SVETOVNOZNANA GOSTILNA GRAJSKA KLET (GJURO PL. VALJAR) največja te vrste v Jugoslaviji V mariborskem gradu	DELIKATESNA TRGOVINA IN ZAJUTRKOVALNICA Gotta & Novosel (prej Lukner) <i>Maribor, Gosposka ul., Rotovski trg</i>	
			Andražič Ivan trgovina z mešanim blagom <i>Maribor</i> <i>Koroška cesta, Vodnikov trg</i>	